

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Magl. M.6.21

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Magl. M.6.21

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Magl. M.6.21

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Magl. M.6.21

INCUNABULI

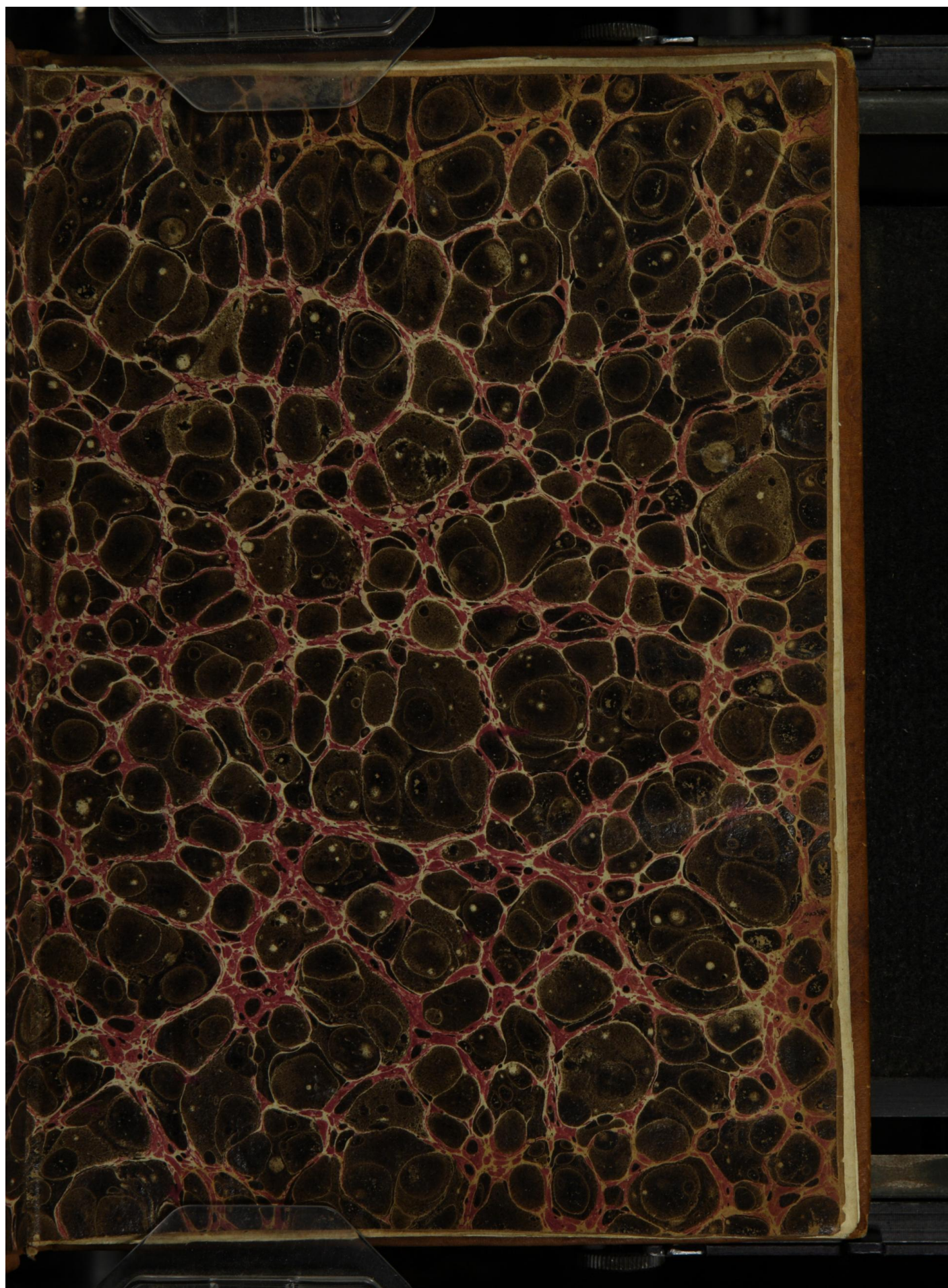
M

6

21

Biblioteca Nazionale
Centrale - Firenze

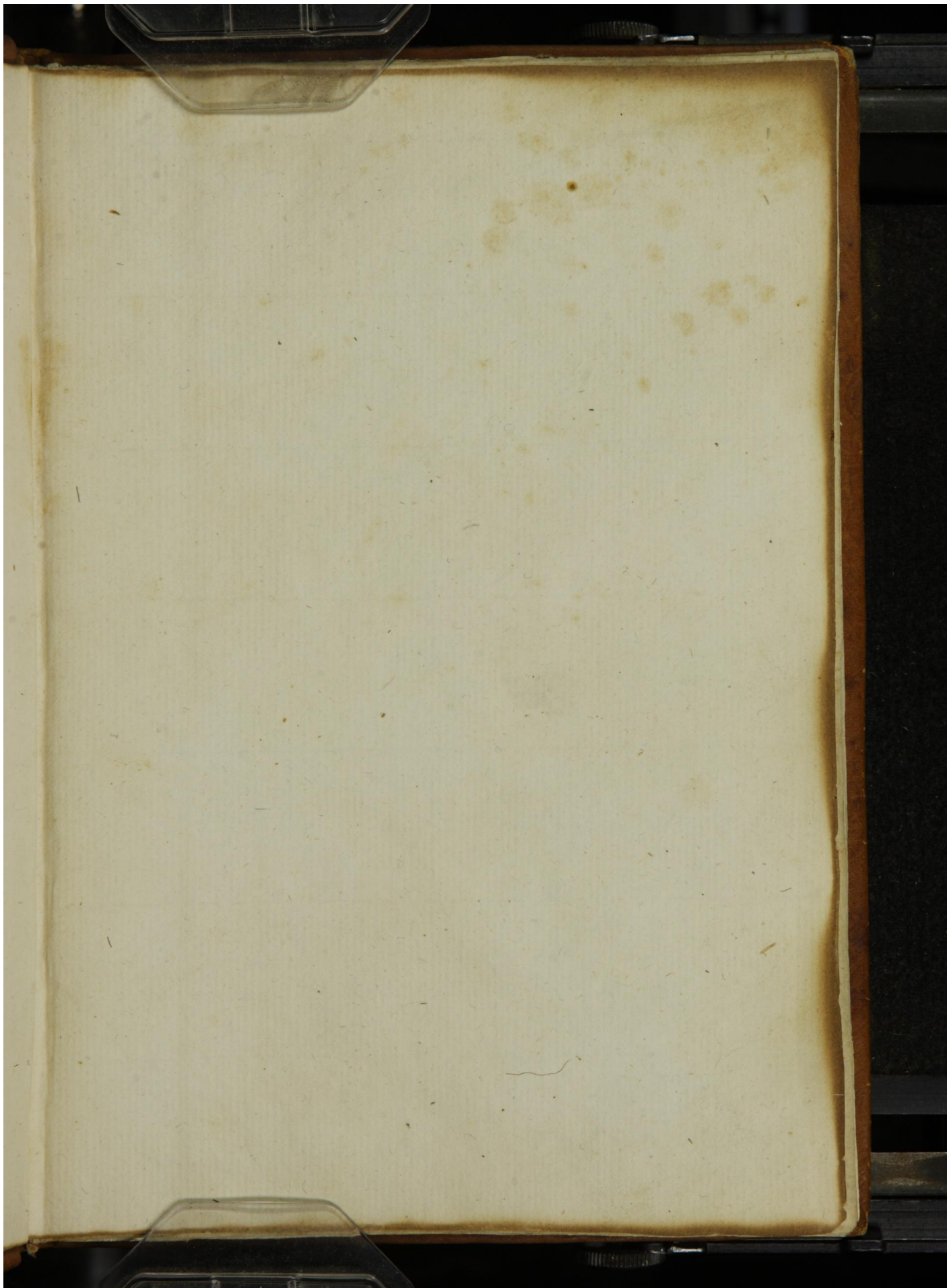

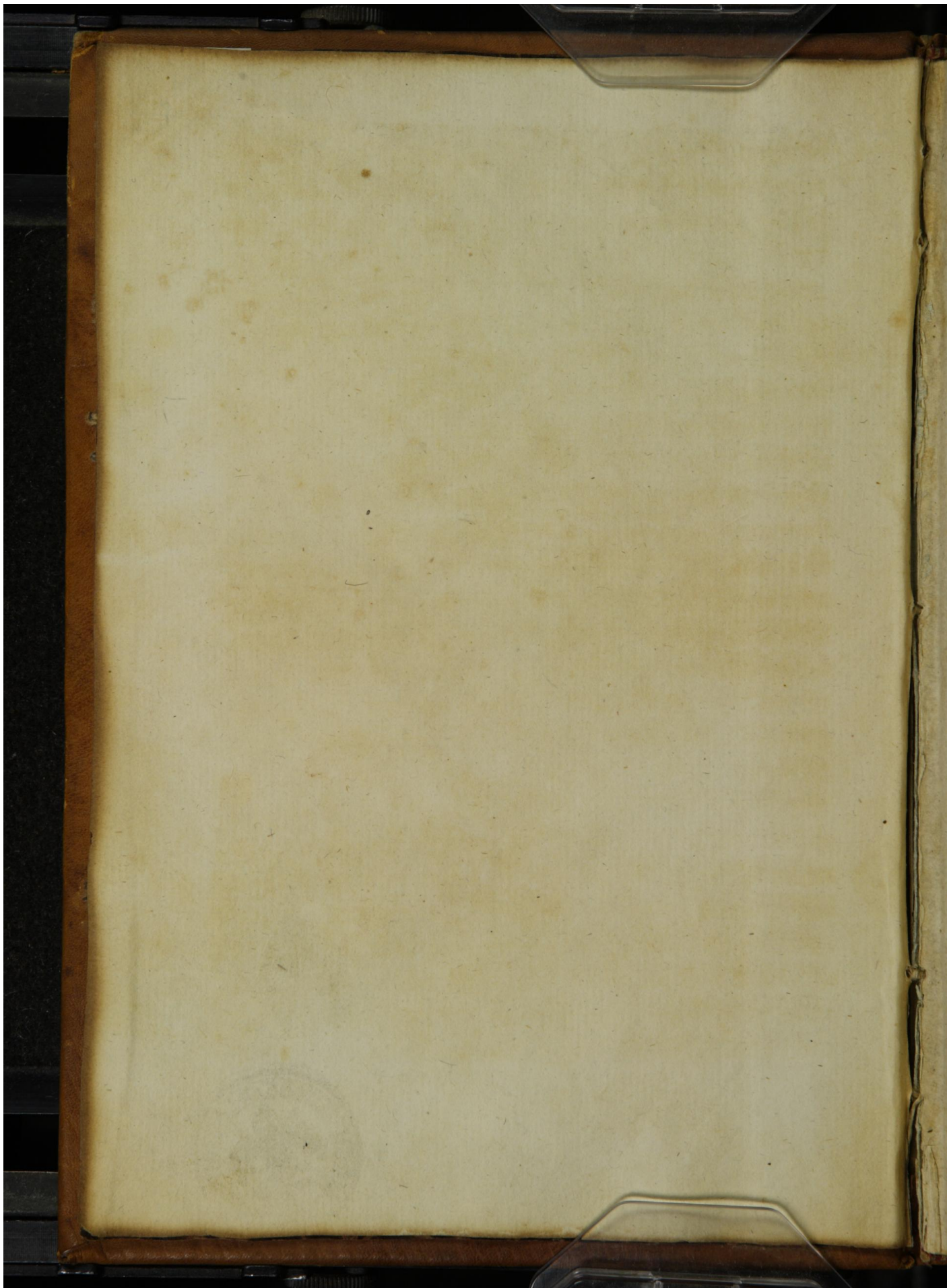

VII
182

M-6-21

ANG. POLITIANI PACTIANAE CONIVRA TIONIS COMMENTARIOLVM

Pactianam coniurationē paucis describere Institutus.
Nam id imprimis memorabile facinus tempestate
mea accidit: parūque abfuit quin Florentinā om
nē remp. penitus euerteret. Cū is igitur esset eius urbis
status: ut omēs boni a Laurētio: & Iuliano fratribus: reli
quaue Mediciū familia starent: Pactiorum una gens: ac
Saluatorū nō nulli cepere praesentibus rebus clam pri
mo: mox etiam palam aduersari. Inuidebant enim Me
dicarū familiae: eiusque sūmam nostra in rep. auctoritatē
& priuatum decus quantum in eis esset obtinebant. Erat
pactiorum familia ciuibus: plebique iuxta in uisa. Nam
preterquam q̄ auarissimi essent omnes: neque eorum
contu max: atque insolens ingenium satis a quo animo
tolerari poterat. Eius familiae princeps Iacobus pactius
equestri ordinis Vir diem: noctemque alex uacabat. Si
cubi male iactus caderet: deos: atque homīes diris agebat
Nonnunquam uero & Alueolū tessararium: aut quod ali
ud irato se obtulerat: temere iproximum quemque iacu
labatur. Saepe & ad ipsum Alueolum furiosi instar fron
tē allidebat. Ipse pallidus & ex angustis caput iactare sem
per: & quod leuitatis maximū foret argumentum nunq̄
ore: nunq̄ oculis: nunq̄ manibus consistere. Duo in ho
mine ingentia uitia: ea quae quod mirum esset maxime in
ter se contraria eminebant: Multa Auaritia: Multa Am

bitio. Domum paternam magnifice extructā affundamē-
tis diruit. Nouam ex ædificare aggressus est: mercennari-
as ibi operas conducere solitus: neque tamen integrū sol-
uere. Pauperculosque homines misere: sibi: uix: ma-
nuum mercede: in diem uictum parantes defraudabat.
Quare & omnibus erat ī uisus. Non ipse: nō eius ma-
iores gratiosi populo unquam fuerant. Erat prætea sine
legitima prole. Quapropter & a suis necessariis quippe
qui hereditatem hominis captarent: præter ceteros cole-
batur. In curia in homine maxima: maximaque rei fami-
liaris negligentia. Cumque hī essent hominis mores: fa-
cile rem fracturus uidebatur. Quod ipsum illi ad matu-
randum facinus calcar maximum facesque subdidit. Nō
n. sperabat homo insolens & abitisus decoctoris igno-
miniam: non iniquissimo se laturum animo. Studebat
Itaque uno incendio se se: suamque omnem patriam con-
cremare. Franciscus autem Saluiatus homo repente for-
tunatus: quippe qui Pisanum haud multo antea Archiepi-
scopatum esset adeptus: uix ipse se se: suāque fortunam
capiens: ceperat supra q̄ dici potest: secundis rebus inso-
lescere: nihilque non sibi de se se: suaque fortuna pollice-
ri. Is Franciscus homo fuit: id quod diu atque homines
sciunt: omnis diuini: atque humani iuris ignarus: & cō-
temptor. Omnibus flagitiis: & facinoribus coopertus.
Luxuria perditus: & lenociniis infamis. Alex & ipse stu-
diosissimus. Maximus præterea adulator. Multa leuita-
tis: ac uanitatis. Idem audax: promptus: calidus: & im-

• pudēs • Quibus artibus : adeo fortunā nihil pūduit : &
• Archiepiscopatū est adeptus : & Coelum iā ipsum uotis
• captabat • Hic una cum Frācisco Pactio : quod pp insitā
• animo uanitatē ingentis spes sibi proposuerat : cōsiliū
• Laurentii ac Iuliani necādī : occupādeque rap • multo an
• tea Romæ dicitur agitasse • Tandem ī sub urbana Iacobi
• Pacti Villa quod Montuzhiū dicitur una ōnis factio ī
• facinus coniuurāt • Eius coniurationis Formulā Saluatus
• ipse perscribit • Frācisus exantonio Iacobi fratre erat na
• tus : qui cū cōtumacis hō ingenui eilet : magnos sibi spi
• ritus : magnā arrogantiam sūperat • Mirifice indignari
• preferri sibi medicam familiam • Sēper Laurētio sēper
• Iuliano obtrectare : eosque passi traducere : Nulli male
• dicto parcere : nullis cōtumeliis : Nihil pensi hēre : dum
• illis quantum ī se cēt iuriā faceret • Rome plurimū adnū
• mariam ipsā Pactiorū mensā atātē agere • Nam Floren
• tiæ nihili suam esse au storitatē m sentiebat : pre ea quam
• sibi Medices germani pietate & bonis moribus uendi
• carant • Erat autem & ipse id quod Pactiis omnibus
• peculiare fuit : Supra quam dici potest ad excandescen
• tiam procliuis Statura fuit breui : gracili Corpuscu
• lo : Colore subliuido : Candida coma : cuius & in Cul
• tu nimium ferebatur occupatus • Is uero eius Corporis
• uultusque habitus : ii gestus erant : ut facile itelligeres ho
• minis ī Credibilē insolētiā : quā tamē ipse primis maxi
• me congressibus magnope obtegere conabatur • Neque

maculoso

Traducere

Medices

id satis exsentētia succedit. Sanguinarius preterea homo e-
rat: & qui dū rem quācūque is animo uolueret: expeditū
iret: nulloque honestatis: nullo religionis: nullo famæ
aut nominis respectu retineretur. Iacobus deinde Saluia-
tus hō ad captādos hominū animos maxime factus: sūp-
is arridere in os ōnibus: laute omnis accipere scortis &
cōmessationibus intētus agere. Mercatura tamē: studio-
sus & gnarus ferebatur. In his erat & Iacobus tertius:
Poggi illius eloquētissimi Viri filius. Hic & obāguistiā
rei familiaris: atque alienū qđ grād cōslauerat & obignētī
ā quādā sibi uanitatē: rerū nouarū cupidus erat. Eius præ-
cipua imaledicēdo Virtus: iqua uel patrē maledicētissimū
hominē refrebat. Semp̄ ille aut Prīcipēs insectari passī
aut imores hōiū sine ullo discrimine inuehi: aut cuius-
uis docti hominis scripta laceffere: nemini parcere. Ipse
Ex multa hystoriarum memoria: magnaue loquēdi Co-
pia mirifice Superbus ēē. Eas omnibus circulis coronis
que uel ad facietatē audiētū ingerere Patrimoniū quod
ipsi amplū exhereditate paterna obuenerat: totū paucis
annis pfuderat. Quare & egestate coactus: Pactus:
Saluiatoque se totū addixerat. Erat. n. id quod semp fue-
rat cuiunque emptori Venalis. Fuit in his & quartus Ia-
cobus Archiepiscopi frater ōnino Vir obscurus ac sordi-
dus. Bernardus preterea Bādinus perditus homo audax
ipavidus: quē & ipsū dilapidata res familiaris iōne flagiti-
ū præcipitē ageret. Septē hi fuere Ciues qui facinus Susci-
pēt additi his Iohānes Baptista exoppido Monte sicco:

ad Hieronymi Comit̃is familia Antonius Volaterranus
quē uel patriū odiū : uel facilis quādā hominis : leuisque
ad obsequēdum natura īfacinus sollicitabat . Stephanus
præterea Sacerdos Iacobi pacti Scriba homo īpudēs : &
male audiēs omni crimine qui & ī Iacobi domo haud fa
tis honeste uersari ferebatur . Eius enī Vincā filiā adulte
rio cōceptam lrās docebat . Coniurationis huius & Re
natū & Guilielmum Pactios nō ignaros fuisse comptum
ē . Guilielmus ipse blāciam Laurētii Medicis sororem
īmatrimonium duxerat : eque ea āplam iā scbolē susce
pat . Quare & duabus quod dicitur sellis sedere putaba
tur . Hic eius quem sæpe dicimus Frāscici maior natu e
rat germanus . Renatus āt ex Petro equestri ordinis Vi
ro Iacobi atque Antonii fratre genitus Guilielmi & Frā
scici patruelis erat . Hic hō haud īcallidus maximusque
odii atque īiurix dissimulatur . Animi uero maxī neque
tamē audax : sed qui rē maturius quācunque ī aīo agitas
set : expeditū irret . Tenax idē & pecuniæ auidus . Quapp
& multitudini minime carus . Clientes præterea Guilielmi
Napoleo Eācesius nō ultimas partes ī eo negotio assūpse
rat . Interfuere ei facinoræ : & nonnulli obscuriores : parti ex
familia Pactiorū . Hos iter & Brighiainus quidā hō extre
me cōditionis : & Nānes notarius Pisanus Vir sceleratus
& factiosus . Sed q̃ ex peregrinis primas partes Susceperat
erat quem diximus Iohannes Baptista Hieronymi fami
liaris . Hic rē totā biēniū iā āte agitatā ī Quintū Chalē
das Maias āni a christiana Salute octauū & Septuagesimū

Hieronymo
Antonius vol

Stephanus

Renatus
Guilielmus

Blācia La
rē filij soror

Napoleo

Brighiainus

Nānes notarius

1478

Supra mille & quadrigētos : Inque ipsū Dominicū ante
ascēsiōē diē reiecerat Erat is magni Vir īgeni : multi
cōsiliū : & sagaci animi : adobeūdas res maxime dexter .
neque uero in iis nō s̄ape exercitatus . Magnā ī eo fidem
Saluatus : magnā cōiurationes hūerāt . Res ipsa iā postu
lat uti cōiurationis cōsiliū explicemus . Medicū fami
lia cū plerisque ī rebus splēdida sēp magnificētissima que
in claris ē : tū uel maxie īclaris hospitibus accipiēdis . Nemo ūq̃
uir clarus aut florentiā : aut florētīnū agrū petuit ī quem
non illa domus hoc magnificētiæ genere Vsa sit . Cum
igitur in Sub Urbano illo : Iacobi rure ubi Supra cōiura
tionē factā ostēdimus Raphael forte Cardinalis : ex Hye
ronimi Comitis sorore natus : haud multo antea diuertis
set : hanc tāti facinoris ansā cōiurati occupāt . Nūtiāt car
dinalis nomine geminis fratribus : uti se Fesulis quæ ip
sorū sub urbana Villa ē accipiāt . Eo Laurētius atque ego
met cū puero Petro Laurētii filio accedimus . Iulianus
q̃ ualitudine īpediretur domi restitit . Id quod & rē : ī ip
sū quē diximus diē extraxit . Iterū familiarius homini nū
tiāt cupere & cardinalē Florētīæ cōuiuio accipi . Urbane
domus ornamenta : uestē . Aulea : Gēmas : Argētū : pretio
sam omnem Supellectilē īspicere . Nullum optimi Iuue
nes Dolū Suspiciantur . Domū parāt : ornamenta depro
munt : uestem explicant : argentum Signa toreuma
ta in propatulo collocant : producunt gemmas inprōp
tuarium . Magnificentissime conuiuium apparatur
Ecce tibi ante tēpus coniuratorum manus scitantur : ubi

79
Laurentius : ubi Iulianus . Discit itēplū diuē Reparata
esse ābos . Eo cōtendūt Cardinalis insuggestūchori de
More subducitur . Dunque Eucaristia mysteria celebrā
tur : archiepiscopus cū Iacobo poggio : & duobus Iacobis
Salutatis aliisque nōnullis : comitibus : i Curiā cōtēdit : uti
dominos florētinos arcedeturbet : ipse curiā occupet . Re
liqui itēplo ad facinus obeūdū remanent . Destinatus ad
laurentii eadem Iohānes baptista : negociū detrectat .
Antonius Volaterranus Stefanusque suscepērāt . Reliq
i Iulianū tendebāt . Ibi primū pacta Sacerdotis cōmuni
catōne : signo dato : Bernardus Bādinus : Frānciscus Passius
alique ex cōiuratis : orbe facto Iulianū circūueniūt . Prin
ceps Bādinus ense p̄fectus adacto : Iuuenem trāsuerberat
Ille moribūdus aliquot passus fugitare : iseq illi : Iuuenis cū
iā sāguis eum Viresque defecissent terrea Cōcidit . Jacen
tem Frānciscus repetito saepe ictu : pugione traiecit . Ita pi
ū Iuuenem neci dedunt . Qui Iulianū sequebatur famu
lus : terrore exanimatus in latebras se turpiter coniece
rat . Interim & Laurentiū delecti licarii iuadūt . Ac prio
qdē Antonius Volaterranus sinistra eius humero iniicit
ictū i iugulū destinat : Ille ip̄terterritus humeralē ami
ctū exiit : leuoque aduoluit brachio : Simul gladiū uagi
na liberat : uno tātū ictu petitur . Nā cū se se expedit : uul
nus i collo accipit . Mox se hō acer & animosus : stricto
gladio ad facinorosos uerrere circūspectare : se caute & tueri
Illi exterriti fugā capiūt . Neque uero segnis i eo tuēdo
ādreā & Lauretiū caualcātis qbus ille pedisseq̄ utebatur

opera fuit. Caualcātes brachiū uulneratur. Andreas in-
teger superat. Videre erat tumultuātē populū : uiros
mulierculas : sacerdotes : pueros fugitātes passi : quo pe-
des uocarēt. Omīa fremitu plena : & gemitu. Nihil ex
audiri tamē expressæ uocis. Fuere & qui crederēt tēplum
corruere. Qui Iulianū trucidarat Bernardus Bādinus nō
cōtētus suis partibus: ad Laurētium cotēdit. Ille se com-
modū cū paucis in sacrariū cōiecerat. Bernardus ob iter
Frānciscum Noriū prudētē: uirum & meraturis medicæ
familix prefectum ēse per stomachum adactō uno uulne-
re perimit. Eius cadauer spirans adhuc idē in sacrarium
quo se Laurētius receperat inuectū ē. Tum ego qui eodē
me cōtulerā: alique nōnulli fores quæ abeneæ eēnt occlu-
dimus. Ita periculū quod a Bādino igrueret: ppulsamus.
Dum fores seruamus : trepidare itus alii de laurētis uul-
nere solliciti eē. Ibi Antonius Rodulfus Iacobi filius ho-
nestus. Adolescēs Laurentii uulnus exugere. Ipse nullā
sux salutis rationē ducere : sed rogitare cōtinēter. Ecquid
Iulianus ualeat. Interdū uero & idignabundus minitari
querique quod aquibus minime æquū fuerat sua uita pete-
retur. Continuo Iuuenum globus : qui Medicæ domui
fidi essēt: ad sacrarii fores cum telis cōstipantur. Clamāt
unanimes amicos se se & necessarios. Exeat exeat Lauren-
tius: priusquam aduersa factio robur capiat. Nos tre-
pidi intus ambigere hostes : an amici forent. Rogitare
tamē ā icolumis Iulianus. Ipsi adea nihil respōdere. Tū Si-
smūdus Stufa: egregius iuuenis & q. Laurētō iā inde apueō

*Sigismundus
Stufa*

miro amore : mira pietate esset cōiunctus (scalas cōscēdit.
Speculamque intēplum despiceret : ubi : & organa es
sēt musica : festinans petit . Facinus continuo ex Iuliani
caduere quod prostratum uiderat : intelligit . Qui p
foribus astabant uidet esse amicos : iubet aperiri illi : fre
quentes Laurētū i armatorū globū accipiūt . Domū pdispendia
pēdianē Iuliani cadauer inciprat pducūt . Ego recta domū
prexi : Iulianū que multis cōfectū uulneribus : multo cru
ore fedatū miserabiliter iacētē offēdi . Ibi titubās : & prado
loris magnitudinē : uix satis aī compos : a quibusdā ami
eis subleuatus domūque sū deductus . Omīa ibi armatorū
plena erāt : oīa fauētū clamoribus psonabāt . Strepitu suo
cibus rectū dē resultabat . Videres pueros senes : iuuenes sa
crosac propbanos . Viros arma capere : Domū medicā qī
publicā ōnū salutē defensare . Interī pisanus præsul . Casa
rem petrucium Vexillifēum , quod aiunt iustitie remo
tis arbitris in colloquium uocat : eo consilio ut hominē
trucidet . Velle se ait nonnulla pontificis nomine referre :
Quē cesar ubi supra modū titubantē cont platatur : delū
suspiciatus : lictores ad arma cōcitāt . Saluiatus metu p
turbatus : e cubiculo se pripit . Ille i Iacobū poggi fi
liū incidit eū q̄ ut ē hō igētis aī capillo correptū hui detur
bat : custodi usque seruādū mādāt . mox ad sūmā turri
cū dñorū manu festinus euadit . ibi q̄tū i se ē : correpto e
culina ueru nā id ei telū metus atque ira obtulerāt fores
tuetur : suā atque publicā salutē magna aī presētia acerr
me dīēfat . Idē alii p se quisque uiriliter agunt . Crebre

in florentina curia sunt ianuae. Ex altioribus oclusæ: ca-
pita coniuratorum separant. Ita illi in multos diducti ri-
uulos: impetum perdunt. Interea omnis curia itus fre-
mere: paucique ex ciuibus eo conuenire. Iacobus autem
Pactius ubi spem necandi Laurētii se fefelisse intellexit:
haud ignarus quantū sceleris in se admisisset: utraque
palma suam ipse faciem ceciderat. Mox dum se domū
corriperet: priusq̃ de tēplo egrederetur: ad terram præ
angustia collapsus est. Tandem ubi rem in angusto esse
uidit: fortunam periclitari deliberans: cum paucis ex ne-
cessariis recta in forum contendit. Populum ad arma cō-
uocat. Nihil succedere illi. uerum omnes hominem sce-
lestum. & tum præformidine uix sonum uocis: qui ex
audiretur erumpentem: contemptui habere. Is ubi nihil
in populo auxilii uidet: trepidare: animoque destitui.
Qui in summā Curia arcem receperant se: saxa ingen-
tia in Iacobum deuoluunt. Homo pauitans domum se
refert. Eodem & Franciscus: acceptis ī eo tumultu gra-
uibus uulneribus repente confugerat. Interim Laurenti-
ani curiam recipiunt. Perusini quidā qui cum Saluiato
incuriā uenerant: sub ipsis curia gradibus a prefecto sa-
tellitum trucidantur. Tum & in reliquos sauitum. Iaco-
bum Poggii e fenestris suspendunt. Cardinalem com-
prehensum magno præsidio incuriam subducunt: agre
que hominem a populi impetu tuentur. Qui eum affec-
tari consueuerant: plerique a plebe occisi: Omnia direp-
ta cadauera: fæde lacerata. Iam ante Laurētii fores capue

humanum lancea præfixum: iam humeri partem a fule
rant. Nihil tum magis undique exaudiri: quam populi
uoces. Pilas pilas: id enim medicæ familie insigne est: la
mitantis. At Iacobus pactius desperatis rebus fuga sibi
consult. Portam que ad crucis dicitur cum armatorum
manu petit. Inde erūpit. Interim ad medicum ædes mi
ro studio: miro fauore: populus confluere: proditores ad
suplicium flagitare: nulli maledicto: nullis minis parce
re: dum ad penam sceleratos rapī cogerent: Ibi Iacobi
pactii domus uix adireptione defēsa Franciscus nudus ac
saucius ex ipsis patrum ædibus apetro Corsino: q̄ magna
Clientum manu stipatus: eo accurrerat: ad laqueum ra
pitur pene semiuivus. Non enim facile aut proutum
erat furenti populo temperare. Mox & pisantis præsul
ex ea qua & frāscus pactius fenestra pendeat: supra
ipsum exanimus corpus suspenditur: Cum deiceretur
id quod mirum omnibus uisum iri arbitrer: Nemini
tantum ignotum eo tempore extiterit siue id casus ali
quis: seu rabies dederit: ipsum illud Francisci cadauer
dentibus inuadit: Alteramque eius mamillam uel cum
laqueo subfocatus est: apertis furialiter oculis mordicus
detinebat. Post hunc & duo Iacobi exsaluatorum fa
milia laqueo guttur franguntur. Memini me tū uenire
in forum: nam domi quæta iam res erat: ibique multa
cadauera foede lacerata passim uidere proiecta. Multa
in ea populi ludibria: multae detestationes. Erat enī
Medica domus multis causis populo grata. Tum I

si necedem detestari omnes: incognitum facinus clamita-
re. Iuuenem egregium: delitias florentinae iuventutis:
per scelus: per dolum: ac prodicionem: a quibus minime
oportuerat interemptum. Familiam inpotentem: ac sa-
cilegam: diis hominibusque infestam: tantum facinus
perpetrasse. Stimulabat plebem & memoria recens eius
uirtutis. Nam cum paucis ante annis equestre illud cataphracto-
rum equitum certamen celebraretur: mira uirtus Iulia
inextiterat: palmamque: & spolia domum reportauerat.
Quae res magnopere uulgi animos conciliat. Ad haec &
facinoris indignitas accedebat. Neque enim quicquam
tam scelestum dici: aut excogitari poterat: quod huius
atrocitatem sceleris adaequaret. Freuebant omnes Iuue-
nem piū: innocentem: in templo: inter aras: & sa-
cra crudeliter trucidatum: Violatum hospitium: uiola-
ta sacra: pellutum humano sanguine templum. Ipsum
autem Laurentium in quem unū Florentina omnis resp.
recumberet ipsum illum Laurentium in quo spes omnes
opesque populi sive forent: ferro petiti: id uero indignis-
simū clamitabant. Iam ex omnibus municipiis ut quae
in triuia
quae urbi proxima essent: magna uis armatorum in forum
intriuit in medicam precipue domum confluere. Osten-
tare pro se quisque suum studium. Ciues cateruatim
cum clientibus polliceri suam operā: suas uires atque
opes omnis. Ex uno Laurentio & publicam: & priua-
tam pendere ipsorum salutem dicitare. Videre erat
continuos aliquot dies: uidique in domū Laurentianā ama-

cōubei : iportari. carnes : & panes quequæ eēnt uictui oportuna . Ipse Laurētius nō uulnere : nō metu : nō dolore quē ex fratris nece maximū cepat ipe diri quo minus rebus suis pspiceret . Prehēfare ciues ōnis gratiā se sigulis habere , ipsiſ ōnibus suā dicere salutē : referre acceptā , populo se se dī ipsius salute anxio non nūq̃ efenestris ostētare . Ibi acclamare ōnis populus : manus ad cælum tollere : gratarū eius salutē exultare gaudio . Ipse rebus ōnibus itētus agere : neque animo : neque cōsilio destituit . Dū hæc agūtur : nūtiatū ē . Iohannē Frānciscū Tollentinatē : fori Cornelii præfectū cūlecta equitū manu : ī nostrū agrū ex ipsis fori Cornelii finibus irrupisse . Idē mox : & Tiphernatē fecisse Laurētium qua parte senēsiū fines florētiniū discriminat agrū . Multorū nūtiis lrisque admonemur . Tū utrūque anris pulsū domū suā recepiſse se . Nocte atra : uigilia p urbē disposita . Domus Laurētiana : diligēter custodita . Statōnes armatorū inquadruius : iforo : tota urbe . Postridie eius diei Iohānes Bētuiolius Bononiēsis eques suæque pīceps reip̃ uir multis officiis familiæ M̃ dicū cōiūctissimū in mugellanū cū aliquot equ tū turmis : multisque peditū cohortibus auxilio uenerat . ā que tota urbs peditibus operi coepta . Sed ueriti octo Viri quorum pīceps Dionysius puccius neqd milites prædæ auidi tumultuarētur : delectis q̃ custodiē urbis præēnt : reliquos ut primū iurbē uenerāt : suā quēque domū aut sicubi usuisfore decernerent regredi iubēt . Renatus iteri pāctius q̃ pridie eius diei quo facinus gestū ē iuillā mugellanā se receperat : ibique mili

Imola

Lucerius

*Turcius
Dionysius
puccius*

tes cozebat cum duobus fratribus Iohanne & Nicholao
captiuus ducitur. Guillielmi ac francisci frater Iohānes
pactius i horto quodā suae domui cōtiguo deprehenditur
Qui Iacobū cōquirebāt ab ōnibus iā destitutū in Casta
neo Vico cōprehēdūt. Qui primus hōiē assequutus ē, is
fuit Alexāder quidā agricola, ānis plurimū xx. natus. Ip
se homini manū inicit. At Iacobus septē platis aureis
obsecrare rusticū incipit: uti se neci dedat. Neque uero
id hōi p̄suadet. Vt uero magis hoc magisque precibus
cōtēdit: a fratre alexādro baculo uerberatur. Tū itellexit
hō pautās uerū ēē q̄ dicitur. Ducūt uolētē fata nolētem
trahūt. Ibi florētia cū presidio octo uirū: ne aplebe La
niaretur: in Curiā platus expressa nullo tormēto itotius
facinoris Cōfessione paucis post horis Laqueo penas luit
Hic hō iā leto uicinus: haud quāq̄ sui illius rabidi fur
osique igeni obliuiscitur, manū suos aduerso Dāmoni d
dere se clamat. Post eū & De Renato suppliciū sūptū:
reliqui fratres inuicula cōiecti, Eorū minimus natus Ga
leottus: ipubis adhuc muliebri stola amictus: fugā tre
pidus moliebatur ibi agnitus in eūdē carcerē cōiicitur. E
odēque haud multo post & Andrea p̄sūū Reniti fratrem
ex fuga retrahūt obtrudūt. Bandinus fugitās in infernatē
incidit: aquo iaciē receptus senas p̄uasit. Neapoleo a Pe
tro uespuccio adiutus fuga sibi salutem petuit. Aliquot
post dies & de Ioāne baptista Suppliciū sūptū. Qui La
urentiū p̄cusserat Antonius Volaterranus: & Stephanus
in Florētina Abatia aliquot dies Latūre. Id ubi resotum

letho

opus resotum
napoleo.

Continuo gregati eo populus cōuolat. Vixque ab ipsis
monachis q̄ religione phibiti: nō eos indicassēt: manum
abstinēt. Arrectos sicarios: fede lacerāt. Ibi demū muti
lato naso: trūcis auribus: multis colaphis cōtusi: ad la
queum post cōfessionē sceleris rapiūtur. Premia dein pu
blice his decreta ac p̄ praconē denūtiata: qui Bādinū &
Neapoleonē aut occiderāt: aut uiuētis agerēt captiuos.
Guilielmus qui affinitate fretus: i Laurētianā domum
cōfugerat: una cū filiis cis uigesimum trās quintū ab ur
be lapidem p̄scribitur. Multæ præterea insequute cae
des: atque ōnes cōscii parti cāsi parti in Viculis hīti aut
p̄scripti sūt. Romæ ubi nūtiatū ē: maximus dolor: mira
ōnū de Laurētii incolumitate exultatio. Funus Iuliano
magnifice ductū: & iusta manibus indiui Laurētii tem
plo p̄soluta: pleraque Iuuentus uestē mutauit. Ipse ūde
uiginti uulneribus p̄fossus erat. Annos uixerat q̄nque &
xx. Vbi rescitū ē: a Petro uespuccio Neapoleonē adiu
tum: cōtinuo ipsum capiunt. Hic hō p̄digus iam inde
apueritia bona paterna dilapidauerat. Quamobrem &
hereditatis iure: parētis testamēto mox cecidit. Domi
erat illi summa iopia. Foris grande xs alienū. Quare
& presēti rep. offēdebatur: & Rerū nouarū cupiēs erat.
Atque is ut primū Iuliani cades patrata ē. coepit ut erāt
hominis subita ac repētina Cōsilia: Pactiorum facinus
uerbis attollere. Mox ut populū ōnem: ōns ciues uidit
a Laurentio stare: repēte se addiripiendas Pactiorum
ædes: corripuit. Nactusque præda inihantis milites parū

*L'omaggio
alla città*

abfuit : nisi Petrus Corsinus eius ferocia obstitisset ;
quum Ciuitatē ōnē : bona fortunasque Ciuium : ifum-
mum periculum adduceret . Adeo homo princeps ac furi-
olus populum ; militesque ad pradam animauertat . Tū
& ipse īcarcerē coniectus : Et Marcus ipsius filius : adq̄n-
tum ab urbe lapidem proscriptus . Paucis post diebus cū
iuges pluuiæ essent insequutæ : repēte ex ōnibus agris ma-
gna uis hominū in Vrbem cōfluit . Nefas esse : Iacobi
Patri corpus ī sacro conditū . Ideo tādū ppluisse : quod
hominem nefarium & q̄ ne ī morte q̄dem religionis ul-
lam : aut dei rationem habuerit cōtra ius fasque ī templo
condiderint : Officere id quæ uetus est Rusticorum sup-
stitio : La stentibus adhuc frumentis . Idem & plebs om-
nis : ut intali re assolet : passim dicūtare . Mox uero ad
ipsū ī sepulcri locum Conueniūt frequentes . Effossūque
hominis cadauer : ī pomerio defodiūt . Statimque facta
tus nubibus aer : adeo plebis opinionī fortuna fauebat :
solis fulgur ī capite ostendere . Post ridie eius diei : id
quod monstri simile uisū est : puerorū ingens multitu-
do : uelut quibusdam furiarū arcanis facibus accensa : cō-
ditū rursus cadauer effodiūt . Prohibentē nescio quē pa-
rum abfuit quin lapidibus necarēt . Tū quo fuerat suffo-
catus laqueo cōprehensū multis ludibriis : multa uerborū
cōtumelia : : p̄ ōnīs urbis uicos raptant . Alii . n̄ . p̄ ridicu-
lum preeuntes : decedere uia obuios iubebāt : q̄ se equitē
īsignem dicerent adducere . Alii baculis stimulisque su-
bigentes icrepitabant : ne prætōlātes se ī foro Ciuibus

esset imora. Tū ad suas adductū ades: ianuā capite pulsa
re Cōpellūt Simul exclāmant Ecquis intus familiariū sit
ecquis redeuntem magno comitatu domū excipiat? Info
rū uenire phibitū: ad Arni flumē cōteudūt. Eoque cadauer
abiiciūt. Id cū Supernataret magna uis Rusticorū cōuitia
iā tates subsequēbātur. Vnde & quidā nō irridicule di
xisse fertur. fuisse illi ōnia exsērentia succesura: siquē ex
tintus hūit populi comitatū: & uiuēs habuisset. Multa
præterea Iocularia Carmina ī Iacobi Pacti cōtumeliā: ī
que ōnium cōiuratorū detestationē passi p urbē apueris
Cātitata. Multi ūdique famosi libelli: i eos dē conscripti. *Libelli*
Bona eorū inplubicū adducta. Factumque Senatus cōsul
tum nequis post eā diē eius nomen familiæ usurparet: ne
qua usquā Pactiorū insignia remanerent: ne ue quis nos
tra irep: affinitatē cum ipsis cōtraheret. Qui contra fa
ceret eū cōtra remp. cōtraque Senatus auctoritatē facere
Ex hac tāta rerum: cōmutatione: sæpe ego de humanæ for
tunæ instabilitate: sum admonitus: maximeque admira
tus incredibilē ōniū de Iuliani interitu Dolorem: Cuius
quæ forma Corporis: qui ue habitus qui mores fuerint
paucis absoluā. Statura fuit p̄cera. Quadrato Corpore
Magno: & p̄minentī pectore. Teretibus ac muscolosis
brachiis. Validis artculis. Compressa: aluo. Amplis fe
moribus. Suīs aliq̄to plenioribus. Vegetis: nigrisque o
culis. Acri uisu. Subnigro colore. Multa coma. Capil
lo nigro & promisso: atque i occiput a fronte reiecto. Equi
randi: laculādiq̄ue gnarus. Saltu: & Palestra excellens.

Venatu mirum in modum delectari Solitus Virgiliz at
que inedia iuxta patiens. Potionis adeo exiguae: ut ea
aliquando uel integrum diem sponte abstinuerit. Magni
erat animi Maxima constantie. Religionis: & bonorum
morum cultor. Picturam maxime amplebatur & mu
sicam: atque omne munditiarum genus: Ingenio erat ad
poesim non inepto. Scripsit nonnulla aethrusca carmina
mire graua: & sententiarum plena. Amatoria carmina li
bens lectitabat. Facundus erat & prudens: minime tamen
promptus. Idem & urbanitatum mirus amator: & ipse
non inurbanus. Medaces magnopere oderat: & iniuria
rum memores. In cultu Corporis mediocris. Mire ue
ro elegans & Lautus. Grauis decorusque erat seius inces
sus: atque omnino dignitatis plenus. Obsequierat mul
ti. Multa humanitatis. Magna in fratre pietatis atque
obseruantiae. Magni roboris: & uirtutis. Haec illum at
que alia carum populo: carum suis dum uixit, reddebant
Haec eadem nobis omnibus lucuosam egregii Iuuenis:
atque acerbissimam memoriam relinquunt. Deum tamen
optimum: maximūque ne prohibeat precamur: Hunc
Saltem euerso Iuuenem Succurre Saeulo.

ANNO . M . CCCC . LXXVIII .

iz at
it ea
agni
orū
mu
t ad
ma
ni li
amē
pse
ria
ue
cel
aul
que
at
āt
e
ē
x

